

СВОБОДА СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОГО ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ СОЮЗІВ

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIV. Ч. 218. Джерзі Ситі, Н. Дж., п'ятниця, 18-го вересня 1936. VOL. XLIV. No. 218. Jersey City, N. J., Friday, September 18, 1936. THREE CENTS

УРЯД ВИЗНАЧУЄ 10 МІЛІОНІВ ДОЛЯРІВ НА ЗАСІВИ

ВАШИНГТОН. — Департамент рільництва призначив суму 10 мільйонів доларів на закупку насіння кукурузи на засіви в околицях, що потерпіли цього року від посухи. Ці гроші мають бути видані фермерам у формі позичок.

Рівночасно з цією акцією уряд починає ще інші обчислені на допомогу фермерам у їхній скруті. Між іншим уряд буде помагати через свої бюро фермерам у підборі засівного насіння, магазинуванням збіжжів припасів та в торгівлі рільничим знаряддям.

БАЧАТЬ ПОЛІТИКУ ПРОТИ АГРЕСІЙ.

ВАШИНГТОН. — Розглядаючи промову секретаря стейту Кордела Гола про загрозу політиці американського уряду, часописи добачують у цій промові загрозу, що американський уряд не дасть формального визнання для держави Манчжоу, створеної Японією, та для італійської анексії Етіопії.

СЛІДСТВО ПРОТИ РОБІТНИЧИХ ШПИГУНІВ.

ВАШИНГТОН. — Сенатський комітет для розслідування шпигунства проти робітників стічається з великими труднощами в своїй акції. Ріжні шпигунські та страйколомні бюро не хочуть давати комітетові ніяких зізнань та нищать всякі документи, які могли би свідчити про їх безправну діяльність. Сенатський комітет постарався в багатьох випадках зібрати останки подертих документів, і тепер штаб двічі старається зліпити назад подерті документи.

ГУРАГАН У ПІВНІЧНІЙ КАРОЛАЇНІ.

ДЖЕКсонВІЛ (Флорида). — Гураган, що лютував на Атлантийським океані, звернувся вже до суші Америки в напрямі міста Кейп Гатерас, в Північній Кароліні.

Бюро погоди видало звіт про цей зворот гурагану та остерегло всі кораблі й човни в смузі походу гурагану, щоб малися на острозі.

У багатьох стейтах наступила сильна зміна погоди. У стейтах осереднього заходу впади сильні дощі, а за ними похолоділо. У північній частині цієї смуги вдарили вже морози.

ЮНІ ЗА РУЗВЕЛТА.

АТЛАНТИК СІТІ (Нью Джерзі). — На річній конференції Федерації Праці стейту Нью Джерзі прийнято одностайно резолюцію за вибір президентом Рузвельта. За вибір Ландона ніхто резолюції не предклав.

Конвенція теж забрала голос у справі боротьби між двома напрямками в робітничих юніях, з котрих один хоче організації юній на засаді промислів, а інший організації на засаді фахів. Конвенція заявила за останню засаду, себто підперла становище Виліама Гріна, президента Американської Федерації Праці.

РОЗБИТТЯ КОРАБЛЯ.

СІЕТЛ (Вашингтон). — На підводних скелях коло Алевтських островів розбився парохід „Вестпорт“, занятий ловлю китів.

95-стїй довгий корабель напорюся на скелі вночі. Дістав він такі поважні ушкодження, що не можна було вже направити. На допомогу морякам поспішив кораблик прибережної сторожі й перебрав на свою палубу капітана „Вестпорта“ й усіх 12 моряків.

ГЕНЕРАЛ ШИРИТЬ ПРОТИВНОСТІ НАСТРОЇ.

ДЕНВЕР (Колорадо). — На конвенції „Ветеранів Заграничних Воєн“ виступав як бесідник генерал-майор Смедлі Д. Болтер і в своїй промові казав, що війна це пекло. Найліпша зарада на війну, на думку генерала, добиватися, щоб набудуче ні один американський жовнір не виїхав на війну поза границі краю. „Жовніри ніколи не виїдять з нашого краю на війну“, говорив генерал, „хіба на оборону багатів“.

„Ще одна світова війна, і нашій цивілізації кінець!“ — говорив ветеран сенатор Бовн з стейту Вашингтон. „Засада „свободи моря“ це ніщо інше, як тільки тебрія, що патріотична молодь Злучених Держав повинна платити своїм життям за охорону морської плавби, що тільки збагачує воєнних добичників“.

ПЕРЕСАДЖУВАЛИ ЗУБИ.

КЕІМБРИДЖ (Массачусетс). — На зборах зубарів зприводу 300-ліття Гарвардського університету прочитав д-р Лоренс Бейкер реферат про свої експерименти з пересаджуванням зубів. Він перешіпив нерозвинені ще зуби ненародженого шура на задню ногу його матері.

Прелєгент говорив, що ціллю його досвідів не було створити шура, що може кусати й копати, але ствердити, що впливає на розвій костей.

ВЕЛИКИЙ ГУРАГАН НА МОРЮ.

На океані, яких 1,000 миль на схід від побережжя Флориди, лютувала у вісторок страшна бура сили гурагану. Бура захопила кілька кораблів. Один норвезький корабель беззладнений. На поміч йому поспішив другий норвезький корабель, але через збурене море не може зачепити його й потягнути до берега. Мусить ждати, поки море не успокоїться.

ПАМ'ЯТНИК ПЕРШОМУ ГУЗАРЕВІ МАДЯРЩИНИ.

У Будапешті ставлять пам'ятник першому гузареві, фельдмаршалові графові Гадикові, що жив за часів Марії Тереси. Про нього оповідають цікаві легенди. Він виховувався в єзуїтстві й мав стати монахом. У двадцятій році життя покинув монастир і вступив до гузарського полку, в якому пішов на війну проти турків. Потім брав участь у семилітній війні, де доконував чудес хоробрости. Недалеко Франкштайну граф Гадик, маючи кількасот гузарів, розбив велику пруську частину війська. Потім перебрався крізь фронт, увійшов до Берліна, стягнув високу контрибуцію й покинув місто, аки прийшла підмога для Верліна.

ЖЕРТВИ ГРОМУ.

У Глубокій, пов. Заліщики, ударив грім у фільварок Лябіха Браера, вбиваючи чотири особи та рванячи чотири. Згинули жінки двірських формалів, Юлія Конішевська й Анна Коцур, та 28-літній робітник, Микола Негрич і Марко Фісич. Дім, у який ударив грім, згорів.

НЕ ХОЧЕ ВМИРАТИ САМІТНО.

В Лестер, в Англії, 80-літній Артур Смет оженився з 60-літньою вдовою. Старенький „пан молодий“ заявив, що це його сема жінка, бо досі похоронив уже шість товаришок життя. З кожною жінкою був такий часливий і вдовольний, що не хоче вмирати самітною людиною.

ОБИКРАЛИ ПОЛІЦАЯ.

У Бродях закралися злодії до мешкання постерункового Реймана, і забрали поліційний одностай, службову логіжницю та інші дрібні предмети.

ШУРИ КИДАЮТЬСЯ НА ЛЮДЕЙ.

В одній місцевості Чехословаччини, в горах Судетах, виявився велика скількість шурів, що цілими чередми товчуться по дорогах. Не диво, що шури в таких скількостях не тільки не втікають перед чоловіком, але навпаки, нападають на людей. Один наколєсник, ідучи дорогою, вівся в череду шурів, яка кинулася до нього і бігла за ним яких 20 метрів. Небаром ішов туди якийсь прогульковець і вбив два шури. Тоді інші шури кинулися на прогульковця і якби не поміч селян, що прибігли на крик прогульковця, були б шури певно його зажерли. Прогульковець мав на лиці, шії та ногах численні рани від гострих зубів шурів.

ТРАКТОРІВ НЕ ВМІЮТЬ ОБСЛУГОВУВАТИ, А КОНЕЙ НЕ МАЮТЬ.

„Ізвестія“ з 26 липня помістили довший репортаж М. Осінського з інспекційної подорожі по совєтській Україні та інших південних землях СРСР. Цікаві характеристики подав Осінський про працю комбайнів. Виявляється, що так звані рекордсмени в СРСР саме обійзла видатність праці машинно-тракторних станцій та збільшила страсти просто тому, що тракторів, комбайнів і т. д. темна маса не вміє обслуговувати. Керманці комбайнів у поргоні за станційними рекордами піднімаються об'язки, яких опісля не можуть виконати. Крім того зберіуть нагляд машини кермувати не вміють. Дуже погано відбивається на праці комбайнів неналадана організація транспортної обслуговки. Спеціально відчувають у совхозах недостатку коней. Якщо йде про збір збіжжя, Осінський запевняє, що збір не такий самий, як минулого року, а в багатьох випадках навіть кращий.

ДІТІ ГИНУТЬ МАСОВО У БОЛЬШЕВИЦЬКИХ ШПИТАЛЯХ.

„Правда“ з 27 липня ц. р. помістила статтю Лавренієва про жалюві відносини у большевицьких шпиталях для дітей. Ці шпиталі переповнені. Нові доконче потрібні. Комісар охорони здоров'я Камінський вислав об'язки про необхідність будови нових шпиталів для дітей, але його кинули до коша таксамо, як це діється з повнінню інших об'язників. Нечувані умовини по шпиталях підвищують відсоток смертності недужих дітей. Ще гірше виглядає справа ізоляції дітей з пошесніми недугами. Додіть до таких парадоксів, що по відділах для пошесних недуг перебувають діти виздоровлені неразцілими місяцями, бо служба ними зовсім не опікується, ні не цікавиться.

250 ОСІВ ЗАРАЗИЛИСЯ СКАЖЕНИНО.

Як повідомляють з Букарешту, в румунському селі Отлаві покував скажений лєс кільканадцять овець. Власник заїтає це перед владою і продає м'ясо тих овець людям. Наслідок був такий, що 250 осіб занедужали серед пролявів екаженини. Мусіли вдатися до найближчого інституту Пастєра, але даяшча доля їх неперіна.

РАВІН ВИЗНАЄ МАЛОЛІТНІХ ПРОШАКІВ.

Зволені підчає одної області у Львові прошакі 12-літній Давид та 8-літній Хаїм Парнеси призналися, що рабін М. Штернбак вивілає їх на жєбри, навіть дає їм блишану лушку. „Зарьбєні“ цим способом гроби забірає, за те дає своїм „клєнтам“ утримання та вчить їх гебраїської мови.

ВОЛЬШЕВИЦЬКА ГОСПОДАРКА.

Часопис „За Індустріалізацію“ обговорює справу марнування металів у совєтським промислі. Він зазначає, що в деяких фабриках металеві відпадкі доходять до 35 відсотків, у деяких промислових заведеннях навіть до 60 відсотків. Також лісний промисл розвивається дуже погано. В першій чвертьріччі виконали намічений план тільки у 82 відсотках, у другім же місяці. Замість вивезти 50 тисяч куб. метрів дерева, вивезли тільки 13 тисяч. Недостаеть робітників, тому, що лісний комісаріат не вміє створити „можливих умовин“ праці для робітників.

КОЖНОГО ДНЯ — СВІЖА ТРАВА.

Два англійці, Гастінге і Давшуд, винайшли спосіб роботи сіно без землі. Недавню вони робили покази свого винаходу в англійським міністерстві хліборобства. Винахідці насилають зерно на залізних великих підставках, над якими висить посуда із спеціальною хемічною рідиною. Щоденно на три хвилини хемічна рідина зрошує зерно і воно дуже скоро кїається і десного дня вже виростає трава така висока, що можна її вживати для корму худоби. Таким способом на площі одного мєрга можна за один рік виплекати стільки трави, на яку нормальним способом треба було б 1,500 мєргів. Словом, якщо цей винахід не покажеться бляхманом, то можна буде сидіти в кімнаті та приготувати сіно для худоби. Невідомо ще також, чи виплатиться така „хемічна“ продукція сіна.

ЗАЛІЗНИЧІ ЗЛОВЖИВАННЯ У ВОРОНЯНЦІ.

Перед карним трибуналом о-крупного суду в Станіславові розпочався скандальний процес залізничних урядовців, яким закінчено зловживання урядової влади задля наживи. На лаві обвинувачених засіли залізничні урядовці Юсиф Доманський, Юсиф Гавліньський та Адам Олейсу, а також Василь Шербанюк і Іван Мочерняк, власники великих полоний в Воронянк, пов. Надвірна. Згадані три урядовці звину на істазі Воронянка 294 баранячі шкури, які від них купили Шербанюк і Мочерняк. Обвинувачені призналися здебільша до вини. Розправу відложено, щоби перевести докази.

БУВШИЙ МУЖЧИНА СТАВ МАМОЮ.

Дв одного варшавського хірурга прийав тому два роки з Лєжжі 18-літній Нахман Т. по „Якарську“ повяду, бо не мався добре в'рвані мужчини. Оглянувши його, лікар перєвїв на ньому операцію, завдяки якій він став жінкою. Опісля вона пішла до свого метрїкального уряду, де перемїнила їй ім'я Нахман на Нєхє, а незабаром і виїшла замуж. Перед кількома днями вона вголосилася на положничу клініку у Варшаві повїла хлопця. Обое почувають себе добєре.

ФРАНЦУЗЬКА ПРЕСА ПРО ТЕРОР В УКРАЇНІ

ПАРИЖ. — Французька преса опублікувала вістки телеграфічної агенції „Авса“ про революційні розрухи в Україні. Советська влада переводить безоглядну чистку в найширших кругах військових залог та урядового апарату. Спеціальна слідча комісія, назначена шефом ГПУ, Ягодою, перевела масові арешти командантів полків, стаціонарних в Україні. „Матєн“ повідомляє: „Советська влада глибоко порушена викриттям терористичної організації „Просвіта“ серед студентів-комсомольців. Для більшої конспірації осередок цієї організації був у Вороніжі, у вищій хліборобській школі. Провід організації вели три студенти, члени компартії: Тардий, Попов і Розєнбавм. Організація мала свої розгалуження в Києві, Харкові, Свердловську і Горькім. У хемічних лабораторіях кількох технічних шкіл ГПУ викрило приготовані вибухові матеріали й навіть, здається, лекольні машини. Дотепер арештували коло 50 осіб, переважно студентів. Їх поставлять перед наглий суд“.

АНГЛІЙСЬКА „ПАРТІЯ ПРАЦІ“ ОСУДЖУЄ МОСКВУ.

ЛОНДОН. — „Дейлі Гералд“, головний орган „Партії Праці“, виступив із незвичайно гострою критикою совєтських відносин. Цей виступ тим більше знаменний, що „Дейлі Гералд“ досі постійно вихваляв СССР як „батьківщину трудящих“. Ми вірили, — пише цей часопис — що СССР наближається до нової ери правдивої свободи. Але, на жаль, цю віру треба поховати, бо дійсний стан суперечить їй. Також нова совєтська конституція нічого не змінює і диктатура Сталіна лишиться надалі така сама. Чи терор є відповідь на широке розгалуження змови, яка проникла аж до урядових і військових кол, заразила випробуваних большевиків і стала така небезпечна, що треба відповідати на неї методами з 1918 р.? Коли так, то в цілій внутрішній структурі Совєтів мусить бути щось з ґрунту фальшиве. А може ми вже дійшли до моменту, який покладає кінець большевизмові й започаткує новий бонапартизм?!

ДИСКУТУЮТЬ СПРАВИ УКРАЇНИ.

ЛОНДОН. — На конференції англійської консервативної партії, що цими днями відбувалася в Лондоні, дискутували про політику Гітлера та про його пляни у відношенню до України. Консерватисти, які є нині при владі, назагал є проти нинішньої агресивної німецької політики. Найбільше бояться вони цього, щоб Німеччина, подібно як перед війною, не захотіла розбудувати своєї морської флотії, і вслїд за тим щоб не жадала првотету й африканських колоній. Однаке серед консервативних політиків є теж прихильники німців, які кажуть, що Німеччина не приїде до потуги на морі й не думає про африканські колонії. Гітлер висказав своє бажання тільки у відношенню до України, яку він міг би добре зужити як шпихлір для Німеччини. А здобуття України — говорили прихильники німців — це робота не морської флотії, а сухопутної армії.

СОВЕТИ РОЗБУДУВУЮТЬ ШЛЯХИ.

МОСКВА. — У звязку з напруженим політичним положенням в Європі совєтські власті почали горячково розбудувати свою комунікаційну сітку. В першій мірі вони будують стратегічні шляхи в бік польської границі. Сотки тисяч робітників працюють на тих шляхах. У деяких місцях працюють день і ніч, при світлі вогню. В той горячквий спосіб розбудовують шлях між Києвом і Минськом. Також поправляють і поширюють шляхи між Москвою і Ленінградом.

УРОЖАЙ У СОВЕТАХ НЕ ВДАВСЯ.

МОСКВА. — Прєдєдник комітету збіжжєвого збору, Кляїнер, подає до загальної відома в „Правді“, що збір збіжжє не переходить у такому порядку, як цього совєтський уряд сподївався. Він різко критикує заїдувачів колхозів і тракторних станцій та каже, що з технічного боку переведення жївї завело. У багатьох випадках запримічується недбальство, збіжжє великими стиртами лежить на полі і гніє. А також, говорим Кляїнер, власті мусять натрапляти часто на саботаж з боку людей, які не хотять віддавати збіжжє урядові.

ПОЛЬСЬКІ КАТОЛИКИ ЗА КОРПОРАТИВНИЙ УСТРІЙ.

ВАРШАВА. — У звязку з 400-літнім урєдїнами польського проповідника Петра-Скарґи, польські католики мали у Варшаві свої наради, на яких ухвалили низку резолюцій. Між цими резолюціями є одна, що домагається від польського уряду признання католицької релїгії державною релїгією. Інша резолюція висказується за впровадження в Польщі корпоративного устрою.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays. Owned by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кождо зміну адреси платиться 10 центів.

Тел. „Свобода“: ВЕрген 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: ВЕрген 4-1016. 4-0807.

3 Канади належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ДО РОЗУМУ І СЕРЦЯ.

Спитаємо себе, ми, старе покоління нашої іміграції, з якими думками прийдемо до нас покидати той національний доробок, що ми його здобули в Америці. Спитаємо себе, ми, старші Союзівці, кому ми думаємо передати те, що збудовано великими нашими зусиллями і трудами та посвятою наших попередників. Спитаємо, кому думаємо передати — наш У. Н. Союз. Здавалося б, що відповідь на це дуже проста: Таж нікому іншому, а тільки нашим дітям. Так, але де є ті наші діти? Правда, що молодь починає вже братись до організування себе в українські ряди, що вже сама починає думати про підучення української мови, про заховання українських традицій і українського імені в Америці. Але спитаємо себе далі: А скільки є в нас такої активної молоді? Скільки є її в нашій Союзі? Ось це те питання, на яке нам треба дати негайну відповідь. І це та справа, з якою звертається наша ексекутива до відділових урядників, членів і члениць У. Н. Союзу, як до тої „старої гвардії“, на яку ще завжди можна рахувати, яка ще найкраще розуміє і відчуває свої обовязки супроти своїх дітей і своєї нації.

Отже ставимо тепер справу так, що діти Союзівців обовязково повинні бути в У. Н. Союзі, що Союзівці мусять далі бути прикладом для цілої нашої організації, як треба ділами доказувати правдиву любов до української ідеї. І нема найменшої причини, чому вони не мали б цього зробити, коли з матеріального боку не роблять із себе ніякої жертви. Бож треба мати обезпечення для дитини; а як так, то чому не брати його в У. Н. Союзі?

Повищі слова вже нераз були писані на тім місці. Але ще ніколи не була така велика потреба цього, щоб ті слова не пропадали безслідно. Тому ми апелюємо до нашого членства, щоб воно не легковажило ідеї. Притягнути когось до У. Н. Союзу, значить втягнути одну особу більше в карні національні ряди. Вписати до Союзу свою дитину, значить уже замолоду вщипити в душу дитини українського духа, вже замолоду звязати її з українським світом. На це повинні завжди пам'ятати в першу чергу ті матері й батьки, що вже є в У. Н. Союзі.

Ми твердо переконані, що маємо в Союзі тисячі таких членів і члениць, що з нами погоджуються, що цілу ту справу розуміють і відчувають точнісінько таксамо як і ми. І ніщо інше, тільки байдужність є тут причиною, що ми не маємо ще й досі принаймні кількадесять тисяч молоді в У. Н. Союзі. Та на все приходять кінець. Прийшов кінець і на цю байдужність. Вона мусять пропасти, якщо має в Америці надалі жити українське імя, а з ним і У. Н. Союз як українська установа.

ПОСЛІДОВНО ЗАМОВЧУЮТЬ

Читайте польську історію, в якій описується такі важні події як облога Відня чи події, а побачите, що там ні згадки про українську кров. Якщо вона лилася в обороні християнства й Європи, то все те записане — на монто Польщі й польського народу, а в данім випадку ще й на особу польського короля Собіського. Читайте польську пресу, що забирає голос з нагоди ювілеїв подібних великих історичних подій, то й у ній ні згадки про українських козаків чи український нарід. Слухайте промов польських провідних людей, а навіть учених, і там теж не почуєте ні слова згадки за український нарід чи за українське військо, коли вони говорять про такі події як от облога Відня.

Та це було давно. А пригляньмося найновішій історії. От хочби тому „чудові над Віслоном“, себто врятуванню Варшави від большевицької окупації, що загрожувала польській столиці тому 16 років. Скільки то зприводу цієї події не вписано в Польщі похвал на честь польської армії, а головню на честь Пилсудського, що врятував Польщу. Скільки то не вилито жовчі на Францію за те, що підношено голоси, що це французькі генерали виготовили плян оборони та що це їм треба завдячувати, що відбито большевиків. Це навіть було причиною, як дехто пише, що Пилсудський ставився так холодно до Франції, бо на її монто записувано триумф урятування Польщі. І це, кажуть, навіть довело до його зближення до Німеччини. Та тут не про те нам іде. Тут хочемо тільки згадати, що в припиненню наступу Советів на Польщу брала активну участь армія С. Петлюри; себто боролися тоді по стороні Польщі надніпрянські частини. І багато тоді полягло козаків і старшин. І багато залишилося з тої війни каліками, які ще й досі є живими свідками українського проливу крові за польську справу. І є українські книги, в яких описана та українська допомога, що рятувала і врятувала полякам Варшаву.

Здається, що недавні це часи, що годі їх не пам'ятати і годі їх замовчати. Та на ділі справа мається інакше, коли мова про поляків і польський уряд. Ніде від них не можна почути ні одного слова за ту українську кров, що її пролило, щоб сталося „чудо над Віслоном“. Ніде вони не згадують тепер ні словом навіть імені С. Петлюри, що стояв тоді вірно при Пилсудським. Забулося. Діється цілком так, як це було в давнині, коли українці давали кров і посвяту, а Польща врятувала своє існування і забирала для себе ще й увесь триумф перемоги.

ДО ПРОБЛЕМИ ІНТЕЛІГЕНЦІ

Проблема української духовності, проблема національної культури і творчості звязана передовсім і головним чином із проблемою інтелігенції, що завжди й усюди є творцем і виразником культурних цінностей і носієм духовних ідей такого чи іншого національного колективу.

Про те, що таке інтелігенція, панують у нас дуже суперечні, а то й туманні погляди. Здебільша вважають у нас інтелігенцією тільки тих, що покінчили такі чи інші студії і стоять у провіді політичних партій і організацій, або займають становища в культурно-освітніх і економічних установах. Для себе вони: „сіль землі“, „вибрана каста“, „інтелігентна верхівка“ — одним словом: „провід нації“. Для інших суспільних верств, як селянства, чи робітництва, вони просто: „пани“.

Типовим прикладом такого розуміння інтелігенції може бути стаття в „Ділі“ (з 12. квітня ц. р.) п. з. „Проблема української інтелігенції“, в якій автор її, В. Несторович, бідаючись над нашим інтелігентним доростом, „що в усе нових надбаннях приносить на ринок праці свої услуги, звязані з його освітнім цензом“ (так! — б. к.) і не має доступу ні до державної служби, ні до вільних професій, ані не розпоряджає готовими варстатами праці — доказує, що „проблема нашої інтелігенції по суті економічна (!) і що „в цьому, і тільки в цьому, міститься розв'язка (підч. автора) також проблеми нашої інтелігенції“. Одним словом: дайте „інтелігентному доростові“ посади і вся проблема національної інтелігенції розв'язана!

Але слово „інтелігенція“ має куди ширше значіння. Дослівно воно визначає читання в глибину, до самого дна, аж

до коріння речей. Отже інтелігенцією треба вважати всіх тих, що розуміють, огорють своїм умом не тільки приземні життєві потреби, але стараються розуміти околичний нам світ, розуміти життя, його переходи, події й випадки; тих, що свідомі діла, завдань і шляхів, якими має йти однина і спільнота, до якої вона належить.

З того погляду інтелігентом може бути і не тільки той, що скінчив середню школу чи університет і добився якогось „інтелігентного“ фаху чи посади, але й селянин, що шляхом самостійного думання й самоосвіти вміє орієнтуватися в життєвих проблемах свого ближчого й дальшого світу. Інтелігентом, куди кращим за типувального магістра а то й доктора, є робітник, що поза своїм фахом визнається прекрасно в усіх проблемах суспільного й національного життя, і знає, як і куди йому йти. Історія національних революцій подає багато прикладів, як саме такі вартісні якісно люди з низів ставали при кермі національного життя й уміли прекрасно розв'язувати всі його тяжкі і нерозбірні проблеми.

В сучасній українській дійсності силою різних умовин інтелігенція як тільки освічена в школах верства поволі минається. Суворі вимоги цієї дійсності вирощують нову інтелігенцію, що свідомо своєю цілю входить активно в життя, береться розв'язувати актуальні проблеми сучасності і добуває собі вирішній голос і провід. Формування цієї інтелігенції можна заобсервувати в українському селі, де зчаста ніякої майже ролі не відіграє вже інтелігент-„студент“, учитель, а то й священник, — за куди усім товариським і громадським життям села проводить високосвідомий, вихова-

ний книжкою і пресою інтелігент-селянин. Теж саме проявляється й по містах, поміж робітництвом, ремісництвом і купецтвом.

Цю нову, наростаючу інтелігенцію характеризує передовсім гаряче зацікавлення справами і проблемами громадського і національного життя. Самотужки намагається вона збагнути, що таке однина і яка її ролія в рамках національного колективу. Починає оцінювати життя, його вартості і явища, вважати їх і робити такі чи інші висновки. І вкінці починає займати супроти кожноточасних подій і випадків своє власне становище.

Проречитим доказом зросту цієї інтелігенції може бути голод усе ширших кругів нашого суспільства за історичною і політичною літературою. В останній бо вони хочуть знайти відповідь на настирливі актуальні питання сучасності: куди, якими шляхами і з ким нам йти! В історії шукають гарячково прикладів для сучасности, досвід минулих поколінь і зусування найбільших пекучих питань сучасного українства „хто ми, чий сини, ким, за що закуті“ і „що таке Україна“.

Зясуваючи наростання цієї нової інтелігенції і характеризує її загальними словами, не хочемо, ясна річ, заперечувати ваги і значіння інтелігенції з „освітнім цензом“, ні провадити між ними якогось розмежування. Своїми завданнями хочемо вказати, що проблема української інтелігенції куди ширша і глибша, як це здається тим, що розв'язку її хотіли б звести тільки до матеріального забезпечення „інте-

лігентного доросту“. Таких бо не сподіваємося навіть перекопати. Якже можна перекопати тих, що нічого не хочуть бачити, ні розуміти?..

Для нас важне те, що такий стан речей ставить гостру вимогу перед усіми, кого займає і турбує справа національного виховання, а з тим і духовної творчості і культури, а це: допомогти формуватися новій українській інтелігенції.

Ця вимога передовсім перед письменниками, для творчості яких нема ні часових, ні простірних меж, і які одиночки вслі засувають й розв'язати своїм словом чи не найбільше питання, що тривожить усе ширші круги сучасників.

Важливе слово тут і за молодами вченими: істориками, археологами, етнографами, літературознавцями й ін. Від них бо ті, що ростуть, чекають творів, які вводи́ли б мислючі нації й зазнаючи новали з усім, що складається на духову й матеріальну культуру України.

Вкінці ця вимога і перед пресою, що діє найбільш безпосередньо й постійно, і що в сучасних наших умовинах залишається нераз єдиним шляхом і засобом виховання й формування світогляду.

Глекання бо нової української інтелігенції не в тому, щоб її гарно матеріально жилося. П завданням працювати передовсім над піднесенням і поглибленням духовних вартостей і творити й розвивати національну культуру. Бож це на її, як і на кожній інтелігенції, долю випало накідувати масам нові ідеї і вести їх до визначеної мети. — („Обрії“). б. к.

ПІД УВАГУ УКРАЇНСЬКІЙ МОЛОДІ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ І В КАНАДІ

Майже кожна молода людина, коли розвиває свої духовні здібности глибшими студіями, рветься поза межі батьківщини, у чужину, та не кожна може туди поїхати.

Думаємо, що й між українською студіюючою молоддю поза океаном чимало таких, що хотіли б побачити Європу та поїхати до України, про яку вони лиш чуять та читають. На жаль, не багато таких, котрі могли би поїхати туди, побачитися з рідними земляками, оглянути все; але є спосіб допомогти декому в таких пляхах. Саме про це хочемо українську студіюючу молодь поза океаном поінформувати.

В теперішній дрібно розпарцельованій та розсвареній Європі заходять цікаві події. На особливу увагу заслуговує Німеччина в стадії її сучасної перебудови під проводом Гітлера. Цілі сторінки закордонної преси переповнені вістками про нову Німеччину та її політичні потягнення. До Німеччини міг би український студент чи студентка дістатися в такий спосіб: як відомо, Німеччина замкнула вивіз грошей поза кордони держави (можна вивести лишень 10 марок). Але проте як велика світова нація потребує вона багато людей вишколених поза кордонами своєї держави, знавчих чужих мов і культур, а також майже всі інші держави потребують закордонно вишколених фахівців. Тому Німеччина зробила з держави з голим „штучком“, йшли в розстрілюючі полями, ярами, лісами. Кажуть, шпівонів шукають. Кажуть, німець безліч шпівонів наперед вислав і вони шведяться скрізь, то жебраками, то черниціями, то селянами.

Одного разу прибігли засапані пастушки з дсу: — там хтось біг куцем сидить. Такий бордатий чоловік з торбою, сидить і книгу в руках тримає. Ми злякалися і втікли. (Далі буде).

ліні. Чужинець, що підпав виміні, може студіювати, що хочеться глибшими студіями, рветься поза межі батьківщини, у чужину, та не кожна може туди поїхати. З комфортом уладжений клуб, для них улаштовують відчити, прогуляти, вечірні тощо. Всі очевидно звільнені від високих шкільних оплат. Серед країн, що провадять з Німеччиною таку виміну, особливо численно заступена Америка і Канада — на жаль, українців серед цих студентів нема. Тому Український Науковий Інститут у Берліні вважає своїм національним обовязком звернути увагу української студіюючої молоді в Америці та Канаді, щоб вона через дотичні академічні інстанції в своїй країні рибала заходи про вислання дорогою виміни на студії в Німеччині.

Ця справа важна ще й з того боку, що коли в Берліні студіюють українці з усіх українських земель поза большевією, то представників нашої заокеанської еміграції зовсім нема. Українські студенти в Берліні, згуртовані біля Українського Наукового Інституту, дуже радо привітають у своїх рядах представників з Америки і Канади. Думаємо, що американські та канадські уряди не робитимуть зі свого боку ніяких перешкод, навіть підуть назустріч бажанню своїх громадян. На нашу думку, побут у Берліні тільки затіснить для американських студентів звязки з краєм, які тепер лише такі випадкові та доричкові. Саме Берлін займає центральне положення між еміграцією і старим краєм і завше має кільканьця студентів українців з цих земель.

Ближчими інформаціями в разі потреби можемо охоче служити. Український Науковий Інститут у Берліні. Ukrainisches Wissenschaftliches Institut Berlin C2, Breiterstr. 36, Germany.

Улас Самчук.

ВІЙНА І РЕВОЛЮЦІЯ

Друга частина „ВОЛИНІ“.

Передрук забороняється. — Авторські права застережені.

(8)

Матвій ступає в поле. Йде стернею між півколами. Став і глянув на захід. О, ні! Ні! Коли ти хочеш уже кончею, щоб я покинув цей шматок землі, то зроби так, щоб провалиться він і на його місці повстало море. Хай хвилі гуляють тут а не ворожий кобїт, що топтатиме цю скибу, де кожна грудка напоена моєю кровю.

Півсотня років стелиться поза мною і я згадую кожний день, як згадую болючий зуб кожно секунду. О, це вже ні! Підходь, арміє — сто тисяч, я стану проти і хай сто тисяч куль бе в мої груди. А місяця цього я не дам! Я завоював його! Я — Матвій Довбенко!

Я не видирав його ні від кого з рук. Я заплатив! Так, — кровю, шматками власної плоти, риками поту! Як хто сміє загарбати мені це?

Лице до заходу звернувся, кинув зір зпід наспуленого чола. Постає мимохіть вирівнювалася і долона корчилася у жилий п'ястук.

— Йди, вороже! Ходи за власним кімцем, стань на цю гарячу ківу, яка спече тебе і зотлить твої кости. Ні одної скиби ворогові! Ні одної грудки своєї землі! Геть!

Колиб мав дорослого сина, сказав би: — бери хлібину на три дні і йди під „ружо“. Земля охорони потребує. Колиб сам міг двацять років з плеч скинути, став би також у лаву. Земля потребує охорони!

Сотня за сотнею років йшли над землею і лишали на ній свої знаки з огню, а заліза; лишали наш дух тут... лишали кості безлічі поколінь. Чуете? Хто сміє вирвати нам зпід ніг цю віковичну підставу?

Ступає далі Матвій. Поле перерортає перед ним сторінку за сторінкою, мов якась велитенська книга. Тут стерня дозріла готова. Там конюшина засіяна з порудилим твердим, як каміни, головам. Там озимина буде — жито, вусата червоно шпіння... А он, над Мозолянкою по чужих полях, в гурті корови пасуться. Здалека, це ніби зграя птахів і дим там довгим рукавом розтягнувся — видно, огонь кладуть пастухи.

І обійшов також Матвій свої нові будинки. Кожна цеглина тут власною рукою кладена, кожний діль, кожний забитий цвях... Ех... Так і бачиш, як молот вганяв його у платву. Подався на садочок. Шуплі не-

зміцнілі щечки тримаються, обнявшись перевеслом з кільком. Це Матвій їх у землю ввігнав і змусив стояти, рости... Так, цеж він... Приходить Стратон.

— Ну як? Шож? Поїдемо? Зморщили на Матвієвому чолі вирівнялися. Брови опустилися зовсім низько. Уста скрикнули.

— Хіба що мене звідці міною зірвуть... Хіба тоді, — заявив він.

— А там он люди буди на вози рихтують... Буди. Теж видумали. Будочний народ... Цигани, — грім вас побий! — і сплюну.

— Думаю, каже він, сидіти тут, аж стрільно загуде над конином... Подумайте, куме, яка дурна сторія... Бачили ви, скільки ото вчера і передвчера пересунуло перед очима? Бачили, скільки того пішло? І кашапи, і наші, і татари, і козаки, і хто тільки там не був! І тут відступати? Віддавати на поталу все! Тьху! — бий тебе сила Божа! — коли ми вже не зможемо вишпортути від себе якогось клишавого австріяку!

— Так. Жалько й обидно. Дійсно... Але всеодно „наша“ візьме...

Матвій знизнув плечима і мовчав. Стратон Бога вмшав, каже: — прогнівали! Хібаж до тепер знали люди, що є Бог? Хіба коли він, один з другим, згадав це слово? Ну от... Має-

мо. Війна. На тобі нове лихо на голову.

Розійшлася дядьки поночі. Шляхом знов військото потягло. За військом дивліл обозники на возах, не таких як у нас, ні... Ківиці на гарбах. Здоріві мужичини, кажуть, тяждень в дорозі. Коло кожного воза кілька коней, мов молардів, прив'язані. Матвій і не думав, що десь така безліч коней є, і то все, як кінь, то кінь. Місяць жарить. Курява високо зводиться і пудрує поля. Пісні, гармонія... Спати в таку ніч — не заснеш. Тисячі дум лізуть в голову, крають мозок. Як страшно, як неймовірно страшно, хочеться жити й рости.

Не дивлячися на все, другого дня Матвій не одразу, як звичайно, подався в поле, а виволік з клуні воза і почав обглядати його. Потрусив за кожне колесо — чи не хлябає. Пісія одно за другим знімав з осей і пробував букші. Порізи також на всякий випадок драбини міцніші дати. Прї цїй роботі кпився з сам з себе. Насмішкуватий гіркий вирізь не сходяв з його обличчя. Що його на той візок забереш? Куди пойдеш?

Настя й собі не переставала лементувати, тошніти, ломити руки: А куди? А як? А що ми там робити будемо? Куди нас поженуть і де на нас оте лихо, оте нещастя вискіпалося?

Василь і Катерина працюють в полі. Хведот відноситься до

всього байдуже. Володько увесь цікавить. Він розуміє чудове положення. Він знає, що значить покинути дома, залишити все на знуцання, льондрування, але його тягне чомусь далі, туди... Ну, хай! Ну, хай шось станеться... Хай люди вовтузяться, ворухаться. Буде зміна, рух, буде безліч цікавих переживань.

А москалі йшли... Не бось... Ей, матушка, не плач! Чесно, глупа, ревюш? Вот как падайдем, как суданьом етатво самово!... Пусть устоїт, — пусть попробует устоят!..

— Ех, москальки, москальки! Відженіть від нас оте лихо, оту мару!... Кажуть, уже чули, як „горудія“ стріляють...

Настя поїть москалів молоком, кормить яєшнею. А їх безліч... Йдуть, йдуть, безупинно ніч і день йдуть... Зпочатку йшли лавами, без зброї. Збрюї діставали в Кремляні. Пісія і зброю несли з собою, через плече на ремеші з голим „штучком“. Йшли в розстрілюючі полями, ярами, лісами. Кажуть, шпівонів шукають. Кажуть, німець безліч шпівонів наперед вислав і вони шведяться скрізь, то жебраками, то черниціями, то селянами.

Одного разу прибігли засапані пастушки з дсу: — там хтось біг куцем сидить. Такий бордатий чоловік з торбою, сидить і книгу в руках тримає. Ми злякалися і втікли. (Далі буде).

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ЗМІНА ОБСТАВИН І ЖИТТЯ.

Американський письменник Майрон Стернс, що любить займатися впливом технічних перемін на життя людей, помітив в останньому зошиті місячника Скрибнера цікаві замітки про вплив перемін у перевозі на звірят.

Показується, що звірята терплять немало від збільшення поспіху в людині. Винахід автомобілю мав на життя звірят далеко йдучі наслідки. Деякі звірята встигли до них достроїтись, а деякі не встигли. Ті, що не встигли, гинуть у великому числі.

Загальне правило природи: хто не встигне пристосуватися до змінених умов життя, той може згинуть. Відноситься це не лиш до людей, але й до звірят. У часах автомобілю не вільно думати думками з часів волового воза... під карою смерті. Так каже природа.

но царський маніфест про знесення кріпацтва, вони його вповні не зрозуміли. Вони знали лиш одно: що дістали волю, що не потребують більше „боятися панів". Не розуміли вони зовсім умов цього визволення, а саме, що дароставив у панських руках так багато землі, що селяни й зо своєю свободою будуть далі під владою панів.

Каже Покровський, що деякі люди, що змінили читати, пробували пояснити селянам, як маєтись справа з царським визволенням, але селяни таких освічених людей не слухали. Як пани таких людей били, селяни їх не боронили. Каже він, що в Росії ще ніколи не били людей так багато, як у той час.

ВИЗВОЛЕННЯ РАБІВ В АМЕРИЦІ І ВИЗВОЛЕННЯ В РОСІЇ.

Англійський письменник Стівен Грейем у своїм життєписі „царя-визвольника" (так називали Олександра Другого за те, що він видав указ про знесення кріпацтва в Росії) порівнює визволення селян у Росії з визволенням муринів в Америці.

Він спеціально звертає увагу на те, що російська шляхта багато менше противилася визволенню селян, як американські пани визволенню муринів. Адже, як цар Олександр Другий постановив визволити селян Росії, російські дворяни прийняли реформу без активного спротиву, тоді як американські пани, коли президент Лінколн загрозив визволенням муринів, відразу рішилися відірватися від Злучених Штатів та пішли потім на Вашингтон війною.

Грейем пояснює цю ріжницю тим, що для американських панів мурини були люди чужої раси й дикуни, а для російських панів селяни були росіяни, люди їх власної національності. Чи так воно було справді, не легко сказати. Чи не заважила тут у Росії традиція сліпого послушання цареві, коли в Америці заважала традиція непослуху центральному урядові?

РОСІЙСЬКІ ІНТЕРВЕНЦІЇ.

Через те, що нині царату вже нема, ми часто забуваємо, яку велику владу він мав колись над людьми. І то не тільки в Росії, але й у цілій Європі. Російські царі вважалися чимсь у роді жандармів Європи, що ходили на здушення всякого повстання проти „правильних володарів". Вони душили не тільки народи, підбиті безпосередньо під їх владу, українців, фінів, поляків, але й інших, як французів і мадярів.

Стівен Грейем оповідає в своїй книжці про „царя-визвольника", як то Микола Перший, попередник Олександра Другого, довідавшись, що в Франції вибухла революція проти французького короля, вбів на бал гвардійських офіцерів у царській палаті та крикнув до них: „Панове, сідайте коні: у Франції проголошено республіку!"

З викладів розсіяного вченого.

— Як я розглянувся по салі, побачив, що одна половина панів академіків не прийшла на виклад, а другої половини зовсім нема.

— Ціцери, великий римлянин, як учить нас історія, помер зі смутку, що йому зрубали голову на приказ Антонія.

— Пана Файфелеса, відповів вчора як хам. Як я зловив вас на гарячому вчинку, ви відійшли, не сказавши навіть „до побачення!"

ТРАПИЛА КОСА НА КАМІНЬ.

Каже Стернс, що найбільше через автомобілі терпить те специфічно американське звіря: скунк, американський смердюх.

Він гине тисячами. Він просто не може пристосуватися до автомобілю. Побачивши автомобіль, він ні трохи не приспішив би кроку. Він жде, що не він авті, але авто йому має уступитись. І падає під автомобіль та гине.

Звідки походить ця поведінка скунка, можна легко догадатися. Скунк це чи не одинокі сотворіння, що не знає страху. Батько-мати його страху просто не вчать. Вони вчать його лише порскати на всякого противника зо своїх залоз смердючим піном. Він пізнає, що від цього втікає найстрашніша звірюка. І кинь і жубр, і найбільший медвідь і гірський лев не вважаться підійти до скунка.

Навчившись таких річей, скунк певно думає, що він собі дасть раду з автом. Як заблизько підійде, він його навчить. Не навчився, що можна навчити і медведя й льва і жубра і коня, але не можна навчити авта. І скунк гине.

І так сміливий скунк пропадає через свою сміливість. З маленькою хочби порцією страху він мав би деякі шанси проти авта.

Поза відагою скунка є ще одна замінна риса, що його доводить до загибелі. Це його звичай, питомий багатьом звірятам, поступати за старими способами, не вчитися нових.

Замітно, каже Стернс, що з усіх звірят найкраще до нових умов пристосовується свиня. Як вона побачить автомобіль, що виглядає їй на звірюку, що скорше біжить, як інші звірята, вона тоді старається бігти скорше, як вона бігла досі. І це її рятує. Вона вміла пристосовуватися до нових обставин. Не ждала, аж їй хтось покаже, як поводитись. Зате віця просто безнадійна. Як ціла череда попаде на дорогу, то хоч би з них не знати скільки згинуло від авта, інші не догадуються втікати. Тому добре то говорив Франко, порівнюючи недумалих людей з візцями:

Не звикай утертими стежками
Йти за іншим сліпо, як у дим,
Бо як стануть пастухи вовками,
Треба віцям пастися самим.

ПЕРЕЛОМОВІ ХВИЛІ.

Великий перелом в умовинах життя потягає за собою жертви серед тих, що не вміють скоро пристосуватися до перемін. Історія подає таких прикладів тисячі.

Російський історик Покровський у своїй праці про знесення кріпацтва в Росії пише про цікаву нездібність московських селян пристосуватися скоро до нових, вільніших умов. Як селянам прогблеше-

18 ЛІТ! 18 ЛІТ!

З НАГОДИ 18-ЛІТНЬОГО ІСНУВАННЯ ФІРМИ

Д. СТАСЮКА

ЗГАДАНА ФІРМА ПОРУЧАЄ ШАН. ПУБЛИЦІ СПЕЦІАЛЬНІ ЦІНИ ВПРОДОВЖ 18 ДНІВ, ПОЧАВШИ ВІД П'ЯТНИЦІ

18-го ВЕРЕСНЯ до ЧЕТВЕРГА 3-го ЖОВТНЯ

На п'ятницю і суботу (18 і 19 вересня) фірма Стасюка поручає:

Шинки вуджені ЗАДНІ 25 ЦНТ. ФУНТ	Шинка варена (BOILED HAM, SLICED) 55 ЦНТ. ФУНТ	Свіжа Ковбаса НЕ ВУДЖЕНА 25 ЦНТ. ФУНТ	Вудженка 3 реберками (RIB BACON) В ЦІЛІМ КАВАЛКУ 22 ЦНТ. ФУНТ
Лойн оф Порк (В ЦІЛІМ КАВАЛКУ) 23 ЦНТ. ФУНТ	Шинка передня ВУДЖЕНА. 20 ЦНТ. ФУНТ	Вудженка ДО СМАЖЕННЯ (BACON WHOLE STRIP) 25 ЦНТ. ФУНТ	Ковбаса ВУДЖЕНА СІКАНА 25 ЦНТ. ФУНТ
Капуста квашена 6 ЦНТ. ФУНТ	Муштарди КОСЦЮШКО з шклянки 25 ЦЕНТІВ	Вепрові ніжки (ЗАДНІ) 4 ЦНТ. ФУНТ	Вепрові голови 4 ЦНТ. ФУНТ
Солонина паприкована 17 ЦНТ. ФУНТ	Крайові Шинки ІМПОРТОВАНІ 2-ФУНТОВІ 85 ЦНТ.	Крайові шинки ІМПОРТОВАНІ 4-ФУНТОВІ \$1.60	Свіже сало 12 ЦНТ. ФУНТ
Вуджений Тендерлоин 33 ЦНТ. ФУНТ	Саламі суха ПЕРШОЇ ЯКОСТІ 33 ЦНТ. ФУНТ	Ковбаса краяна 32 ЦНТ. ФУНТ	Шинки задні СВІЖІ 24 ЦНТ. ФУНТ

Запевнюю ШАН. Публику, що м'ясарські вироби лише першої якості будуть продавані по якнайнижчих цінах, а також мяса сирі ріжного гатунку, про що легко переконатись.

ГОЛОВНИЙ СКЛАД І ФАБРИКА

124 FIRST AVENUE, NEW YORK CITY

ФІЛІЇ:

628 5th AVENUE - - BROOKLYN 121 NASSAU AVENUE (GREENPOINT)

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ПОМОЖІМ НАШОМУ ХОРОМУ ПИСЬМЕННИКОВІ.

Перед кількома тижнями було оголошено в часописі „Свобода", що можна набути твори нашого визначного письменника Василя Стефаника у його сина в Канаді, який приїхав там на студію. За якийсь час я написав до нього листа та просив прислати один примірник творів його батька. При цій нагоді запитав, чи дістав він багато замовлень на книжки. На жаль, довідався, що крім мене ніхто не відгукнувся. Так то у нас розуміють справу всякого видавництва. Тож і не диво, що наша література не може стати нарівні з літературами інших народів. Наше громадянство повинно було розкупити тих кількадесят книжок, котрі привіз зі собою син письменника, щоб їх тут продати і омогти хорому батькові, щоби тепер у прикрім матеріальному положенню. Чеже відомо кожному і тут в Америці, що Стефанік, це одна з найцікавіших і найоригінальніших постатей у нашому письменстві. Деж письменник села, що зумів відчутти душу та горе нашого селянина. Всі його твори взяті з уст народу. У своїх оповіданнях автор так вірно представляє життя нашого селянства, що, почавши читати його твори, годі відірватися від книжки.

Сподіваюся, що загал таки зацікавиться творами Стефаніка і розкупить бодай привезені книжки.

Збірка творів Стефаніка це ювілейне видання, що вийшло в 1933 р. Кожна книжка має оригінальний підпис автора. Книжка є гарно опрацьована і має багато ілюстрацій і дереворитів В. Касіяна і М. Бутовича. Коштує \$5 вже з пересилкою.

Хто хоче замовити цю книжку, хай напише на таку адресу:
G. W. Stefanyk,
Alberta College,
Edmonton, Alta., Canada.
Осип Кочан,
Джоліет, Ілл.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

СЕНТРАЛІ, ПА. Бр. св. Арх. Михаїла, вік. 90, подає до відома, що місячні збори відбудуться дня 20. вересня, зараз по Св. Божій, в галі церковній. Кождий член має прийти і звіряти свою належність, або в противні разі будуть суспендовані. Ті члени, що досі ще не зложили розмеж на поштового Семела Зупковича, мають це зробити негайно цього місяця. Просимо родичів іншевати свої діти до У. Н. Союзу. Родичі повинні бути корді, що їх діти будуть належати до такої держави на організації, як Батько Союз. — С. Волчанський, прескор. П'яти Чеса, кас.; І. Чеса мол. фін. секр.

ВІСТІ З БАЗАРУ „СУРМА" 103 ЕВЕНЮ А, НЮ ЙОРК.

Радіова вистава в Гренд Централ Пелес у Нью Йорку цього року мала 25% більше відвідувачів як минулого року. Представник радіового департаменту Сурми відвідав виставу і вибрав для продажі цього року Лженерал Електрик радія, бо Лженерал Електрик радія найкраще виглядають у порівнянні з іншими та дешевші. Ціни є від \$12.50 до \$750.00. Всіх 24 моделей. Є з чого вибрати. Взятю це представництво тому, щоб купувати Сурми мали в наших містах всі моделі і не ходили по чужих та переплачували великі суми.

Ще пару слів про Рінний Радіо Баль Сурми: Цього року Радіо Баль буде такій, що всі будуть любити. Це вже 5-тий Радіо Баль Сурми. Тому усунуто всі недомогання минулих балів. Концертна програма буде недовга але добріша. Співаки будуть мати акомпанімент оркестри. На це все написано нові ноти. Дирігент М. Олексин працював ціле літо над нотами. В середу на пробі в Сурмі була паниа Й. Гурак зі Скерзон, вона тажко буде співати з суботу на Радіоній Програмі Сурми. Казала, що зі Скерзон приїде багато людей, бо хочуть почути славіні наші співаки „Шай Систерс".

Михайло Дудра, редактор газети Лемківський Дзвін, відкрив концертну програму українською мовою, а п. Стефан Ярема, асемблмен, скаже пару слів до молоді англійською мовою.

На цім балі хтось одержить тишо пшучу машинку, або 50 доларів. Оркестра Павла Гуменюка, збільшена, буде грати українські й американські танці. Всі сподіваються багато прийняти.

Родичі, що мають діти, а хочуть, щоб вони вчилися грати, або співати, повинні їх привести на Радіоній Баль Сурми, щоб вони подивились на українські артистки Сестри Шиманські й послушали їх співу. Певно це піддасть їх охоті попрацювати також над собою. ор.

ПОЗІР! НЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯ ПОЗІР!
В ДВАЦЯТУ РІЧНИЦЮ СМЕРТІ ВЕЛИКОГО КАМЕНЯРА УКРАЇНСЬКОГО ТОВАРИСТВА
В ДНЯХ ВІД 20-го ПО 27-го ВЕРЕСНЯ
ТИЖДЕНЬ ІВАНА ФРАНКА

В тому ТИЖНІ відбудеться:
В НЕДІЛЮ, 20-го ВЕРЕСНЯ, год. 2. понов. в У. Н. Домі, 217-219 1st 6-та вулиця, РЕФЕРАТ про Я. Чикаго:
НАУКОВА ПРАЦЯ І ФРАНКА.
У ВІДТОРОК, 22-го ВЕРЕСНЯ, година 7. ввечір, в У. Н. Домі, РЕФЕРАТ в Кедроського: „І. ФРАНКО, ЯК ПИСЬМЕННИК“.
В ПЯТНИЦЮ, 25-го ВЕРЕСНЯ, година 7. ввечір, в У. Н. Домі, РЕФЕРАТ в „ГРОМАДСЬКО-ПОЛІТИЧНА ПРАЦЯ І ФРАНКА“.
В НЕДІЛЮ, 27-го ВЕРЕСНЯ, година 7. ввечір, в Washington Irving High School, 40 Irving Place, cor. 16th St., Between 3 & 4 Avenues, New York City

СВЯТОЧНИЙ КОНЦЕРТ

у якому візьмуть участь: хор з Пасейку і Ньюарку під управою Л. Безручка, сопісти Гребенюк і Ординський, славний скрипач В. Чосник, три Вдовика, декламатори. Промову виконає М. Січинський.
Підчас рефератів і концерту буде зроблено виставу творів І. Франка. На рефератах вступільний. На концерт — 40 центів. Тикети при касі.

графії і поштової переказ на суму \$2.50. Конче треба звернути листом увагу Округного Директора Натуралізації про факт, що перші папери скоро кінчатся. Коли можливо, такі справи приешіються. За правилами ніхто не повинен зволікати з поданням аплікації до останньої хвили.
Питання: Мій брат, ветеран, котрий служив в американській армії підчас світової війни, тепер перебуває в Європі. Чи може він дістати бонус?

Відповідь: Ваш брат повинен безпробовно нести аплікацію до найближчого американського консула, вказуючися своїм „почесним свідченням“ та посвідкою вимірної нагороди.
Питання: Кого, крім президента, будуть вибирати наступного листопаду?
Відповідь: У вівторок, 3 листопаду, відбудуться загальні вибори на президента та його заступника. Крім того 32 стейти будуть вибирати федеральних сенаторів, а всі стейти репрезентатів до конгресу у Вашингтоні, однак крім стейтів Мейн та Луїзіани, де вибори відбуваються перед задовою датою.
Питання: Чи існують у місті Нью Йорку безплатні курси, які спеціально заінтересований де можна вчитися чужих мов? Я спеціально заінтересований набути більше знання української мови.

Відповідь: У теперішню пору в Нью Йорку є загально 360 безплатних курсів чужих мов, між ними: французької, еспанської, російської, гебрійської, німецької, мадярської, української, де навчають зовсім безплатно вісім тисяч студентів. Ньюйорська Рада Навчання Дорослих, котра має своє приміщення під адресою: 222 — 4-та Евеня в Нью Йорку, охоче подасть вам ближчі інформації про такі курси.

Оптимізм і песимізм.
— Тату, яка ріжниця між песимістом і оптимістом?
— Є ріжні ріжниця, сину, та найліпше розріжнити оптиміста й песиміста ось як: Оптиміст каже в суботу владувано: „Ах, який я радий, що завтра неділя!“ а песиміст каже в суботу: „На жаль, яке позавтра знову понеділок!“

Службовик: Пане директоре, я працюю вже в вас вісім літ, а все маю ту саму платню.
— Правда. Я вже нераз думав над тим, щоб вам обнизити платню, та зважаю на вашу численну родину.

Професор із великим трудом видобувся з ями з вапном, у яку був упав:
— Гм... Чого я там поправді хотів?

УВАГА! ТРЕНТОН, Н. Д. Ж. УВАГА!
ЗАХОДАМИ УКРАЇНСЬКОГО ПРАВОСЛАВНОГО ГРОМАДИ, СЕСТРЕЦТВА, ХОРУ „БАНДУРИСТ“, СПОРТОВОГО КЛУБУ І БРАТСТВА УШАГОВУЄТЬСЯ

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ
В НЕДІЛЮ, ДНЯ 20-го ВЕРЕСНЯ (SEPTEMBER) 1936 P.
НА ФАРМІ ЧУНКО — YARBUVILLE, N. J.

ПОРЯДОК СВЯТА: 1. В год. 10:30 рано Полема Служба Божа і Панихиди за померлими Героями, — при участі доколичних священників і місцевого пароха. — 2. В год. 4-тій поноудній Фестивал. Виступить місцевий хор „Бандурист“ і відіграє ряд пісень; танцюристи з Трентон і Бристол привітають кілька танків укладу Авраменка; рухові шпівні дітчат.

На це свято запрошуємо всіх місцевих громадян, всі організації з Трентон, і рідної громади з околиць: Бристол, Філадельфі, Честер, Лейнборо, Нью Бронсвік, Перт Амбой і Нью Йорк. — На пікніку будуть папітки і смачні перекуски та добрий музика. — 3. Широкий сали, 18 Вудланд ул., будуть відкриті троками і автами гостей до парку від 10 год. рано. — Вразі непогоди Св. Божа відбудеться в церкві, а програма свята і пікнік в сали, 18 Вудланд ул.

Дорогознав: Іхати на Св. Брод ул. до Бордентав Роад, там скрутити направо і іхати аж до Гроввуд Роад, тут скрутити лівою і за фармою Блошицини на тій самій дорозі наступати фарма Чунка, де відбудеться свято. — Комітет.

УВАГА! НАНТИКОК, ПА., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!
ШКОЛА УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛЬНИХ ТАНКІВ І БАЛЕТУ ІВАНА ЗАБЛОЦЬКОГО
владштує перший раз у Нантикок

УКРАЇНСЬКИЙ ВЕЧІР
ВЕЛИЧАВИЙ КОНЦЕРТ ТАНКУ І ПІСНІ ПРИ СІВЧУСТІ
МІСЦЕВОГО УКР. НАЦ. ХОРУ під орудою о. Ф. Грушевського
В НЕДІЛЮ, ДНЯ 20-го ВЕРЕСНЯ (SEPTEMBER) 1936 P.
В НАНТИКОКЕ HIGH SCHOOL AUDITORIUM, MANTICOKE, PA.
Початок в годині 8-мій ввечір.
Вступ 75 центів резерв. і 50 центів. Діти 25 центів.

Українці! Програма Українського Вечора добрийа. Ці самі танцюристи з Нантикок і а Вилкс-Бері, як рівнож з Едвардсвил, виступлять на сцені, що виступали на Стейтвоні Фестивалі Пенсилвенії в Ловісбурі в Бохнел Університеті перед тридцять-тисячною публікою.

Приходить всі на цей величавий український концерт, де побачите прекрасні танки і сторі та почуєте свої пісні. Приходить громади, зареєшуйте чужинців, а цим дастьте заохоту нашій молоді до дальшої праці на будуче. — Комітет.

УВАГА! НЮ ЙОРК, Н. Я., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!
ЗАХОДАМИ КОМІТЕТУ ОДНОСЕЛЬЦЯН ЗО СЕЛА КРАСНОСІЛЬЦІ, ПОВІТ ЗБЕРАЖ
владштується

ВЕЧЕРИНКУ З ТАНЦЯМИ
В СУБОТУ, ДНЯ 19-го ВЕРЕСНЯ (SEPTEMBER) 1936
В MANHATTAN LYCEUM
66-68 EAST 4th STREET, NEW YORK CITY
Початок в годині 7-мій ввечір. — Вступ 40 центів.
Дохід з цієї імпрези призначений на будову Українського Народного Дому в Красносільцях.
Комітет запрошує всіх громадян з Нью Йорку і околиць до ласкавої участі. — Комітет.

Питання: Мій муж є американський горожанин. Чи треба мені вибирати перші папери, щоб натуралізуватись? Як довго свідки мусять мене знати?
Відповідь: Можете відразу подати петицію на горожанство без вибирання перших паперів. Коли ваше вінчання відбулось перед 24- травня 1934 року, та коли ваш муж став ситизеном перед тою датою, то в таким випадку вистарчає для вас один рік побуту в Злучених Державах. Кождж ви звінчалися після згаданої дати, або коли ваш муж набув горожанство по тій даті, тоді мусять доказувати враз зі свідками три-річний побут у цім краї. Так як кожний, напикант, ви теж мусять переходити приписаний натуралізаційний іспит.

Питання: Я одержав перші папери у червні 1929 року. Мені здається, що треба оддати довгі місяці на покликання зі свідками для натуралізаційних допитів. Чи будуть мої перші папери ще важкі, коли внесу аплікацію зараз, а буду покликаний аж після червня, цебто по скінченню речення першим паперам?
Відповідь: Петиція про натуралізацію вважається „внесеною“, аж після того „аплікація“ переїде іспит враз зі свідками. Коли це станеться перед червнем, тоді ваші перші папери будуть важкі, а в противнім випадку мусять починати діло з початку, то значить знову вибирати перші папери це раз і одждати два роки на внесення петиції в цілі одержання повного горожанства.
Ви повинні внести аплікацію негайно, додучучи дві фото-

Питання: Я одержав перші папери у червні 1929 року. Мені здається, що треба оддати довгі місяці на покликання зі свідками для натуралізаційних допитів. Чи будуть мої перші папери ще важкі, коли внесу аплікацію зараз, а буду покликаний аж після червня, цебто по скінченню речення першим паперам?
Відповідь: Петиція про натуралізацію вважається „внесеною“, аж після того „аплікація“ переїде іспит враз зі свідками. Коли це станеться перед червнем, тоді ваші перші папери будуть важкі, а в противнім випадку мусять починати діло з початку, то значить знову вибирати перші папери це раз і одждати два роки на внесення петиції в цілі одержання повного горожанства.
Ви повинні внести аплікацію негайно, додучучи дві фото-

Питання: Я одержав перші папери у червні 1929 року. Мені здається, що треба оддати довгі місяці на покликання зі свідками для натуралізаційних допитів. Чи будуть мої перші папери ще важкі, коли внесу аплікацію зараз, а буду покликаний аж після червня, цебто по скінченню речення першим паперам?
Відповідь: Петиція про натуралізацію вважається „внесеною“, аж після того „аплікація“ переїде іспит враз зі свідками. Коли це станеться перед червнем, тоді ваші перші папери будуть важкі, а в противнім випадку мусять починати діло з початку, то значить знову вибирати перші папери це раз і одждати два роки на внесення петиції в цілі одержання повного горожанства.
Ви повинні внести аплікацію негайно, додучучи дві фото-

Питання: Я одержав перші папери у червні 1929 року. Мені здається, що треба оддати довгі місяці на покликання зі свідками для натуралізаційних допитів. Чи будуть мої перші папери ще важкі, коли внесу аплікацію зараз, а буду покликаний аж після червня, цебто по скінченню речення першим паперам?
Відповідь: Петиція про натуралізацію вважається „внесеною“, аж після того „аплікація“ переїде іспит враз зі свідками. Коли це станеться перед червнем, тоді ваші перші папери будуть важкі, а в противнім випадку мусять починати діло з початку, то значить знову вибирати перші папери це раз і одждати два роки на внесення петиції в цілі одержання повного горожанства.
Ви повинні внести аплікацію негайно, додучучи дві фото-

Питання: Я одержав перші папери у червні 1929 року. Мені здається, що треба оддати довгі місяці на покликання зі свідками для натуралізаційних допитів. Чи будуть мої перші папери ще важкі, коли внесу аплікацію зараз, а буду покликаний аж після червня, цебто по скінченню речення першим паперам?
Відповідь: Петиція про натуралізацію вважається „внесеною“, аж після того „аплікація“ переїде іспит враз зі свідками. Коли це станеться перед червнем, тоді ваші перші папери будуть важкі, а в противнім випадку мусять починати діло з початку, то значить знову вибирати перші папери це раз і одждати два роки на внесення петиції в цілі одержання повного горожанства.
Ви повинні внести аплікацію негайно, додучучи дві фото-

Питання: Я одержав перші папери у червні 1929 року. Мені здається, що треба оддати довгі місяці на покликання зі свідками для натуралізаційних допитів. Чи будуть мої перші папери ще важкі, коли внесу аплікацію зараз, а буду покликаний аж після червня, цебто по скінченню речення першим паперам?
Відповідь: Петиція про натуралізацію вважається „внесеною“, аж після того „аплікація“ переїде іспит враз зі свідками. Коли це станеться перед червнем, тоді ваші перші папери будуть важкі, а в противнім випадку мусять починати діло з початку, то значить знову вибирати перші папери це раз і одждати два роки на внесення петиції в цілі одержання повного горожанства.
Ви повинні внести аплікацію негайно, додучучи дві фото-

Питання: Я одержав перші папери у червні 1929 року. Мені здається, що треба оддати довгі місяці на покликання зі свідками для натуралізаційних допитів. Чи будуть мої перші папери ще важкі, коли внесу аплікацію зараз, а буду покликаний аж після червня, цебто по скінченню речення першим паперам?
Відповідь: Петиція про натуралізацію вважається „внесеною“, аж після того „аплікація“ переїде іспит враз зі свідками. Коли це станеться перед червнем, тоді ваші перші папери будуть важкі, а в противнім випадку мусять починати діло з початку, то значить знову вибирати перші папери це раз і одждати два роки на внесення петиції в цілі одержання повного горожанства.
Ви повинні внести аплікацію негайно, додучучи дві фото-

Питання: Я одержав перші папери у червні 1929 року. Мені здається, що треба оддати довгі місяці на покликання зі свідками для натуралізаційних допитів. Чи будуть мої перші папери ще важкі, коли внесу аплікацію зараз, а буду покликаний аж після червня, цебто по скінченню речення першим паперам?
Відповідь: Петиція про натуралізацію вважається „внесеною“, аж після того „аплікація“ переїде іспит враз зі свідками. Коли це станеться перед червнем, тоді ваші перші папери будуть важкі, а в противнім випадку мусять починати діло з початку, то значить знову вибирати перші папери це раз і одждати два роки на внесення петиції в цілі одержання повного горожанства.
Ви повинні внести аплікацію негайно, додучучи дві фото-

Питання: Я одержав перші папери у червні 1929 року. Мені здається, що треба оддати довгі місяці на покликання зі свідками для натуралізаційних допитів. Чи будуть мої перші папери ще важкі, коли внесу аплікацію зараз, а буду покликаний аж після червня, цебто по скінченню речення першим паперам?
Відповідь: Петиція про натуралізацію вважається „внесеною“, аж після того „аплікація“ переїде іспит враз зі свідками. Коли це станеться перед червнем, тоді ваші перші папери будуть важкі, а в противнім випадку мусять починати діло з початку, то значить знову вибирати перші папери це раз і одждати два роки на внесення петиції в цілі одержання повного горожанства.
Ви повинні внести аплікацію негайно, додучучи дві фото-

Питання: Я одержав перші папери у червні 1929 року. Мені здається, що треба оддати довгі місяці на покликання зі свідками для натуралізаційних допитів. Чи будуть мої перші папери ще важкі, коли внесу аплікацію зараз, а буду покликаний аж після червня, цебто по скінченню речення першим паперам?
Відповідь: Петиція про натуралізацію вважається „внесеною“, аж після того „аплікація“ переїде іспит враз зі свідками. Коли це станеться перед червнем, тоді ваші перші папери будуть важкі, а в противнім випадку мусять починати діло з початку, то значить знову вибирати перші папери це раз і одждати два роки на внесення петиції в цілі одержання повного горожанства.
Ви повинні внести аплікацію негайно, додучучи дві фото-

Питання: Я одержав перші папери у червні 1929 року. Мені здається, що треба оддати довгі місяці на покликання зі свідками для натуралізаційних допитів. Чи будуть мої перші папери ще важкі, коли внесу аплікацію зараз, а буду покликаний аж після червня, цебто по скінченню речення першим паперам?
Відповідь: Петиція про натуралізацію вважається „внесеною“, аж після того „аплікація“ переїде іспит враз зі свідками. Коли це станеться перед червнем, тоді ваші перші папери будуть важкі, а в противнім випадку мусять починати діло з початку, то значить знову вибирати перші папери це раз і одждати два роки на внесення петиції в цілі одержання повного горожанства.
Ви повинні внести аплікацію негайно, додучучи дві фото-

Питання: Я одержав перші папери у червні 1929 року. Мені здається, що треба оддати довгі місяці на покликання зі свідками для натуралізаційних допитів. Чи будуть мої перші папери ще важкі, коли внесу аплікацію зараз, а буду покликаний аж після червня, цебто по скінченню речення першим паперам?
Відповідь: Петиція про натуралізацію вважається „внесеною“, аж після того „аплікація“ переїде іспит враз зі свідками. Коли це станеться перед червнем, тоді ваші перші папери будуть важкі, а в противнім випадку мусять починати діло з початку, то значить знову вибирати перші папери це раз і одждати два роки на внесення петиції в цілі одержання повного горожанства.
Ви повинні внести аплікацію негайно, додучучи дві фото-

Питання: Я одержав перші папери у червні 1929 року. Мені здається, що треба оддати довгі місяці на покликання зі свідками для натуралізаційних допитів. Чи будуть мої перші папери ще важкі, коли внесу аплікацію зараз, а буду покликаний аж після червня, цебто по скінченню речення першим паперам?
Відповідь: Петиція про натуралізацію вважається „внесеною“, аж після того „аплікація“ переїде іспит враз зі свідками. Коли це станеться перед червнем, тоді ваші перші папери будуть важкі, а в противнім випадку мусять починати діло з початку, то значить знову вибирати перші папери це раз і одждати два роки на внесення петиції в цілі одержання повного горожанства.
Ви повинні внести аплікацію негайно, додучучи дві фото-

Питання: Я одержав перші папери у червні 1929 року. Мені здається, що треба оддати довгі місяці на покликання зі свідками для натуралізаційних допитів. Чи будуть мої перші папери ще важкі, коли внесу аплікацію зараз, а буду покликаний аж після червня, цебто по скінченню речення першим паперам?
Відповідь: Петиція про натуралізацію вважається „внесеною“, аж після того „аплікація“ переїде іспит враз зі свідками. Коли це станеться перед червнем, тоді ваші перші папери будуть важкі, а в противнім випадку мусять починати діло з початку, то значить знову вибирати перші папери це раз і одждати два роки на внесення петиції в цілі одержання повного горожанства.
Ви повинні внести аплікацію негайно, додучучи дві фото-

Питання: Я одержав перші папери у червні 1929 року. Мені здається, що треба оддати довгі місяці на покликання зі свідками для натуралізаційних допитів. Чи будуть мої перші папери ще важкі, коли внесу аплікацію зараз, а буду покликаний аж після червня, цебто по скінченню речення першим паперам?
Відповідь: Петиція про натуралізацію вважається „внесеною“, аж після того „аплікація“ переїде іспит враз зі свідками. Коли це станеться перед червнем, тоді ваші перші папери будуть важкі, а в противнім випадку мусять починати діло з початку, то значить знову вибирати перші папери це раз і одждати два роки на внесення петиції в цілі одержання повного горожанства.
Ви повинні внести аплікацію негайно, додучучи дві фото-

Питання: Я одержав перші папери у червні 1929 року. Мені здається, що треба оддати довгі місяці на покликання зі свідками для натуралізаційних допитів. Чи будуть мої перші папери ще важкі, коли внесу аплікацію зараз, а буду покликаний аж після червня, цебто по скінченню речення першим паперам?
Відповідь: Петиція про натуралізацію вважається „внесеною“, аж після того „аплікація“ переїде іспит враз зі свідками. Коли це станеться перед червнем, тоді ваші перші папери будуть важкі, а в противнім випадку мусять починати діло з початку, то значить знову вибирати перші папери це раз і одждати два роки на внесення петиції в цілі одержання повного горожанства.
Ви повинні внести аплікацію негайно, додучучи дві фото-

Питання: Я одержав перші папери у червні 1929 року. Мені здається, що треба оддати довгі місяці на покликання зі свідками для натуралізаційних допитів. Чи будуть мої перші папери ще важкі, коли внесу аплікацію зараз, а буду покликаний аж після червня, цебто по скінченню речення першим паперам?
Відповідь: Петиція про натуралізацію вважається „внесеною“, аж після того „аплікація“ переїде іспит враз зі свідками. Коли це станеться перед червнем, тоді ваші перші папери будуть важкі, а в противнім випадку мусять починати діло з початку, то значить знову вибирати перші папери це раз і одждати два роки на внесення петиції в цілі одержання повного горожанства.
Ви повинні внести аплікацію негайно, додучучи дві фото-

Питання: Я одержав перші папери у червні 1929 року. Мені здається, що треба оддати довгі місяці на покликання зі свідками для натуралізаційних допитів. Чи будуть мої перші папери ще важкі, коли внесу аплікацію зараз, а буду покликаний аж після червня, цебто по скінченню речення першим паперам?
Відповідь: Петиція про натуралізацію вважається „внесеною“, аж після того „аплікація“ переїде іспит враз зі свідками. Коли це станеться перед червнем, тоді ваші перші папери будуть важкі, а в противнім випадку мусять починати діло з початку, то значить знову вибирати перші папери це раз і одждати два роки на внесення петиції в цілі одержання повного горожанства.
Ви повинні внести аплікацію негайно, додучучи дві фото-

Питання: Я одержав перші папери у червні 1929 року. Мені здається, що треба оддати довгі місяці на покликання зі свідками для натуралізаційних допитів. Чи будуть мої перші папери ще важкі, коли внесу аплікацію зараз, а буду покликаний аж після червня, цебто по скінченню речення першим паперам?
Відповідь: Петиція про натуралізацію вважається „внесеною“, аж після того „аплікація“ переїде іспит враз зі свідками. Коли це станеться перед червнем, тоді ваші перші папери будуть важкі, а в противнім випадку мусять починати діло з початку, то значить знову вибирати перші папери це раз і одждати два роки на внесення петиції в цілі одержання повного горожанства.
Ви повинні внести аплікацію негайно, додучучи дві фото-

Питання: Я одержав перші папери у червні 1929 року. Мені здається, що треба оддати довгі місяці на покликання зі свідками для натуралізаційних допитів. Чи будуть мої перші папери ще важкі, коли внесу аплікацію зараз, а буду покликаний аж після червня, цебто по скінченню речення першим паперам?
Відповідь: Петиція про натуралізацію вважається „внесеною“, аж після того „аплікація“ переїде іспит враз зі свідками. Коли це станеться перед червнем, тоді ваші перші папери будуть важкі, а в противнім випадку мусять починати діло з початку, то значить знову вибирати перші папери це раз і одждати два роки на внесення петиції в цілі одержання повного горожанства.
Ви повинні внести аплікацію негайно, додучучи дві фото-

Питання: Я одержав перші папери у червні 1929 року. Мені здається, що треба оддати довгі місяці на покликання зі свідками для натуралізаційних допитів. Чи будуть мої перші папери ще важкі, коли внесу аплікацію зараз, а буду покликаний аж після червня, цебто по скінченню речення першим паперам?
Відповідь: Петиція про натуралізацію вважається „внесеною“, аж після того „аплікація“ переїде іспит враз зі свідками. Коли це станеться перед червнем, тоді ваші перші папери будуть важкі, а в противнім випадку мусять починати діло з початку, то значить знову вибирати перші папери це раз і одждати два роки на внесення петиції в цілі одержання повного горожанства.
Ви повинні внести аплікацію негайно, додучучи дві фото-

Твої черевки дуже скриплять, певно не заплачені. — Це забобони, бо тоді мусять би скрипіти ввесь мій оди!

Знаєш, потребую конче п'ятдесят доларів; щоб ти мене бовів, не знаю, відки взяти їх.

Ну, то ти мене вспокоїв. Я думав уже, що ти саме мене хочеш натягнути...

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ДОБРА НАГОДА для українців купити 3-фунційний дім, 18 кімнат, лота 20x168, дім є у Бронкс, Н. Я. Ціна \$4,000, готівкою \$2,000.
Гросерія і декоративна, трижильна торг \$200. Ціна \$750.00.
Доми вайгом, тихийжильна торг \$150. Ціна \$4,000, готівкою \$2,000.
Голосяться до: 217-18-20
М. КОВЗІСТРИ,
64 St. Mark's Pl., (E. 8 St.), N. Y. C.

ГАЙВОРОНСЬКОГО

СТРУННА ОРХЕСТРА
починає свої вправи в суботу, 19. вересня в р., в 10-тій рані, 217-19 1st 6-та вул., Н. Я. С.
До оркестру приймаємо і нових молодих музикантів, як також і початкуючих на науку. 215-18

СТУДІЯ

УКРАЇНСЬКОГО АРТ-МАЛЯРА
ІВАНА КУЧМАКА
під ч. 287 E. 10 ВУЛ. в НЮ ЙОРКУ.
Отримайте подорож відомо всім зацікавленим, що виконують всі малярські праці, як: портрети, краєвиди, церковні образи, ілюстрації і інше. Також виконують всіма контрактами праці, як: мальовання церков, галерій, народних домів, та сценічні декорації. Ціни умірковані. 207-
Іван Кучмак, арт.-маляр.

НАЙКРАЩЕ ХОРІ, НЕ ТРАТЬТЕ НАДІІ

Даром пробка МІЛВРТОН

СЬОГОДНІШНЄ ОГОЛОШЕННЯ У ВАШИХ РУКАХ МОЖЕ БУТИ ВАШИМ ПЕРШИМ ШТУПЕМ ДО ЗДОРОВ'Я.
Хочемо, щоб найбільше людей приналежало до мілвртонів, злізне, котре докочало тільки чух у негузах шугах, респітациуму і меду широк.

Одна Велика Коробка \$1 вистане майже на цілий місяць поможи для найкращого зборю.

Спеціальна оферта читачам „Свобода“:

[ ] \$1.00 за одну коробку Мілвртон.
[ ] \$1.50 за дві коробки Мілвртон.
[ ] \$2.00 за три коробки Мілвртон.
Питайте за злізне Мілвртон у вашій сукцесній агітаци, а як там його не мають, то пишіть нам.

J. S. MILLER, Inc., Dept. U,
P. O. Box 628, Newark, N. J.
Потребуємо агентів.

БОЛІ НІГ

Рапи на ногах, опухлі ноги, набіжкі жила, болячі ноги, флебітис (запалення жила), напухлі або болячі м'язи, дітчат, історичні і рематичні ноги успішно лікуюмо нашими європейськими методами без операції.
Офісові години: щоденно від 2 до 6, в понеділки і четверги від 2 до 8.
ГОВОРИМО ПО УКРАЇНСЬКИ.
Увага! Отримайте подорож відомо, що я переніс свою канцелярію з 28 W. 89th St., на
320 W. 86 St., New York City, Близько Бродвею.
L. A. ВЕНЛА
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СПЕЦІАЛІСТ

Д-Р ЮРІЙ АНДРЕЙКО

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР,
ХІРУРГ І АКУШЕР
321 E. 16th STREET,
between 1st and 2nd Avenues,
NEW YORK, N. Y.
Tel. GRAMERCY 5-2410.
Урадові години: рано від 10 до 12, ввечір від 6 до 8, а в неділі рано від 10 до 12.

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКИЙ ПОТРЕБНИК
ЗАНІМАЄТЬСЯ ПОХОРОНАМИ
В БРОНКС, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 E. 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel. Orchard 4-2565.
BRANCH OFFICE & CHAPEL:
767 PROSPECT AVENUE
(cor. E. 158 St.), BRONX, N. Y.
Tel. Ludlow 4-2565.

ОСТАННІЙ ЗАКЛИК

Великий Радіо Баль-Концерт

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 20-го ВЕРЕСНЯ 1936 (SUNDAY, SEPTEMBER 20, 1936)
В БАЛЕВІЙ САЛІ
WEBSTER HALL,
119 E. 11th St., New York City
(BETWEEN 3rd & 4th AVENUES)

Початок в годині 4-тій ПОПОЛУДНІ.
ВСТУП 50 ЦЕНТІВ. — ДІТИ 25 ЦЕНТІВ.
ДО ТАНЦІВ БУДЕ ПРИГРАВАТИ ОРХЕСТРА ПАВЛА ГУМЕНЮКА.
КОНЦЕРТОВА ПРОГРАМА:

- 1) Відкриття концерту: М. Дудра, по українськи, С. Ярема, по англійськи.
- 2) Хор Дівчат із Пасейку.
- 3) Радіо-Оркестра Сурми під управою М. О